

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 483/2018 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Saamen Kielikaltion rahoituksesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Hanna Halmeenpään /vihr ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 483/2018 vp:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä taatakseen Saamen Kielikaltiolle pysyvän rahoituksen?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Saamelaisille alkuperäiskansana on turvattu Suomen perustuslaissa saamelaisten kotiseutualueella omaa kieltään ja kulttuuriaan koskeva kulttuuri-itsehallinto. Saamelaiset valitsevat vaaleilla saamelaiskäräjät, jonka tehtävänä on muun muassa hoitaa saamelaisten omaa kieltä ja kulttuuria koskevat asiat. Saamelaiskäräjät toimii oikeusministeriön hallinnonalalla, ja oikeusministeriö myöntää saamelaiskärjille yleisavustusta. Saamelaiskäräjät päättää saamelaisten yhteiseen käyttöön osoitettujen varojen jaosta.

Saamen Kielikaltio eli Sámi Giellagáldu on yhteispohjoismainen saamen kielen ammatti- ja resurssikeskus, jonka tehtäviin kuuluvat muun muassa kielenhuolto, kielen kehittäminen, terminologiatyö, normitus ja nimistöpalvelu. Kielikaltion toimintaa ovat viime vuosina rahoittaneet Norja, Ruotsi ja Suomi yhteisvoimin. Norjan ja Ruotsin viranomaisilta ei ole tullut virallista tietoa Kielikaltion rahoituksen tulevaisuudesta.

Kielikaltio on saanut kesään 2018 saakka rahoitusta myös EU:n Interreg-hankkeesta. Vuosina 2015-2017 Kielikaltion kokonaisrahoitus oli yli 3 miljoonaa euroa, josta Suomen osuus oli noin 1 027 000 euroa. Interreg –projektirahoituksen päätyttyä toukokuussa 2018 Saamen Kielikaltio on jatkanut toimintaansa pienemmillä taloudellisilla- ja henkilöresursseilla. Vuoden 2018 jälkeinen rahoitus pohjautuu oikeusministeriön jo useana vuonna korvamerkitsemään 84 000 euron määrärahaan Kielikaltiolle Saamelaiskäräjien yleisavustuksesta.

Saadun tiedon mukaan oikeusministeriö on vuonna 2019 osoittamassa edellisen 84 000 euron lisäksi kieliyhteistyöhön 100 000 euron lisäyksen. Tämä oikeusministeriön saamelaiskäräjille suuntaama avustuspääräraha on luonteeltaan pysyvä, ja saamelaiskäräjät voi käyttää sitä Kielikaltion toimintaan. Suomen jo toimintaan osittamalla määrärahalla toimintaa voidaan siten jatkaa vuonna 2019 Suomessa. Määräraha mahdollistaa esim. saamen kieliain sihteerin palkan koko vuodeksi, sekä koltan-, inarin- ja pohjoissaamen kielityöntekijät kuudeksi kuukaudeksi.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 483/2018 vp

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan kuuluvat muun muassa kulttuuri-, koulutus ja tiede. Opetus- ja kulttuuriministeriöllä ei siten ole suoraa mahdollisuutta tukea Saamelaiskäräjien yhteydessä toimivaa Saamen Kielikaltiota. Ministeriö on edistänyt saamen kielten säilymistä ja kehittämistä ottamalla huomioon Oulun yliopiston rahoituksessa valtakunnallisena tehtävänä saamen kielen ja saamelaisen kulttuurin ylimmän opetuksen ja tutkimuksen järjestämisen. Tehtävän perusteella Oulun yliopistolle on kohdennettu noin 600 000 euroa vuodessa kaudella 2017-2020. Tehtävää hoitaa Oulun yliopiston Giellagas-instituutti, jonne vuonna 2012 siirrettiin Kotimaisten kielten keskukselta saamen kielen tehtävät ja 1,5 henkilötyövuotta.

Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö tulee osoittamaan vuonna 2019 Oulun yliopiston Giellagas-instituutille kertaluonteisen määrärahan saamen kielten, erityisesti koltan saamen kielityöhön. Giellagas-instituutti, jolla on saamen kielen tutkimuksen ja opetuksen valtakunnallinen tehtävä yliopistolaitoksessa, pyrkii hankkeessa tekemään kiinteää yhteistyötä Saamen Kielikaltion kanssa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tärkeänä, että kaikki kolme saamenkieltämme, pohjois-, inarin- ja koltansaame, säilyvät ja pysyvät elävinä. Saamen kielten ja kulttuurin säilymistä kannalta olennainen rajat ylittävä kieliyhteistyö tukee saamen kielten säilymistä elinvoimaisina.

Suomi on myös mukana yhteispohjoismaisessa, pohjoismaisen virkamiesyhteistyöelimen (NÄS) asettamassa ja Norjan koordinoimassa työryhmässä, joka selvittää pysyvää ratkaisua Saamen Kielikaltion organisaatiomallille kevään 2019 aikana. Työryhmän esitys annetaan 1.5.2019 mennessä. Lisäksi Suomi tulee toimimaan pohjoismaisen saamelaisasiain virkamieselimen puheenjohtajanaan vuonna 2020, ja pyrkii edistämään saamen kielten elinvoimaisuutta ja Saamen Kielikaltion toiminnan tavoitteita yhteistyössä saamelaiskäräjien kanssa.

Helsingissä 13.12.2018

Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen